

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 20/2004 vp

Hallituksen esitys laiksi rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävistä sekä laiksi rautatielain muuttamisesta ja laiksi Euroopan laajuisen rautatiejärjestelmän yhteentoimivuudesta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 5 päivänä lokakuuta 2004 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävistä sekä laiksi rautatielain muuttamisesta ja laiksi Euroopan laajuisen rautatiejärjestelmän yhteentoimivuudesta annetun lain muuttamisesta (HE 182/2004 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Mikael Nyberg, liikenne- ja viestintäministeriö
- liikennetarkastaja Juha Piironen, Ratahallintokeskus
- hallintojohtaja Pertti Saarela, VR-Yhtymä Oy
- 1. varapuheenjohtaja Mauno Pajunen, Rautatiealan Teknisten Liitto RTL
- sopimussihteeri Hannu Siltala, Rautatieläisten liitto
- pääsihteeri Timo Tanner, Veturimiesten liitto edustaen myös Rautatievirkamiesliittoa.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT.

HALLITUKSEN ESITYS

Laissa rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävistä säädetään rautatieliikenteen liikenneturvallisuuteen välittömästi vaikuttavia liikenneturvallisuustehtäviä hoitavien henkilöiden kelpoisuusvaatimuksista. Laissa säädetään myös liikenneturvallisuustehtäviä varten järjestettävästä koulutuksesta sekä liikenneturvallisuustehtäviä hoitavien henkilöiden terveydentilan arvioinnista ja arviointimenettelystä. Lailla valtuutetaan rautatieviranomaisena toimiva Ratahallintokeskus antamaan tarkemmat määräykset

liikenneturvallisuustehtäviä hoitavien henkilöiden terveydentilavaatimuksista ja niiden arvioinnista sekä terveydentilan lääketieteellisistä arviointiperusteista ja -menetelmistä. Rautatieyrittäjä, rautatieyrittäjien kansainvälinen yhteisliittymä ja radanpitoa harjoittava yritys antavat liikenneturvallisuustehtävän kelpoisuusvaatimukset täyttävälle henkilölle kelpoisuustodistuksen tehtävään. Ne pitävät palveluksessaan olevista henkilöistä kelpoisuusrekisteriä, johon talletetaan laissa tarkoitettuja liikennetur-

vallisuustehtäviä hoitavien henkilöiden kelpoisuutta koskevat tiedot. Kelpoisuustodistusta ja kelpoisuusrekisteriä koskevia lain säännöksiä sovellettaisiin vuoden 2007 alusta lukien, jolloin rautateiden tavaraliikenne avataan yhteisö-lainsäädännön mukaisesti kilpailulle. Rautatie-lakiin ja Euroopan laajuisen rautatiejärjestel-män yhteentoimivuudesta annettuun lakiin teh-

dään eräitä vähäisiä, lähinnä hallintolain ja uuden kielilain voimaantulosta aiheutuvia muu-toksia. Lisäksi rautatielakiin lisätään uusi sään-nös, joka koskee rautatiejärjestelmän turvalli-suuteen vaikuttavia muita tehtäviä hoitavien henkilöiden terveydentila- ja ikävaatimuksia. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2005.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksen-mukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muu-tosehdotuksin.

Lakiehdotuksen 5 §:ssä todetaan, että rauta-tieliikenteen ohjaamisessa käytettäviä turvalait-teita huoltavan henkilön on myös täytettävä lais-sa tarkoitetut terveydentilavaatimukset. Liiken-ne- ja viestintäministeriön mukaan turvalaite-asentajiin ei sovelleta koulutusohjelmaa koske-vaa säännöstä, minkä vuoksi näitä ei ole mainit-tu ehdotuksen 7 §:n kohdalla. Terveydentilavaa-timusten täyttämistä muun muassa värinäön ja kuulon osalta voidaan ministeriön mukaan tur-valaiteasentajienkin osalta antaa tarkemmat määräykset Ratahallintokeskuksen antamilla alemmanasteisilla määräyksillä. Lakiehdotuk-sen 3 §:n osalta valiokunnan huomiota on myös kiinnitetty siihen, että turvalaitteiden kunnossa-pitotyöllä on välitön vaikutus rautatieliikentee-seen. Tämän vuoksi myös rautatiejärjestelmään kuuluvien rautateiden liikenteenohjaamisessa käytettäviä turvalaitteita asentavan, niitä kun-nossa pitävän ja huoltavan turvalaiteasentajan terveydentila vaikuttaa rautateiden liikennetur-vallisuuteen.

Yksityiskohtaiset perustelut

18 §. Rekisteritietojen käyttäminen ja säilytysai-ka. Koska säännöksessä tarkoitettujen muiden-kin toimijoiden kuin Ratahallintokeskuksen pal-veluksessa olevien ehdotetussa laissa tarkoite-tun toiminnan voidaan katsoa sisältävän viran-omaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:n 2 momentin mukaista julkisen vallan käyttöä, julkisuuslain säännökset tulevat sovellettaviksi myös tässä toiminnassa. Pykälän 1 momentin toisessa virkkeessä olevalla mää-räyksellä tietojen luovuttamisesta ei ole tarkoi-tus poiketa siitä, mitä laissa viranomaisten toi-minnan julkisuudesta säädetään. Tietojen luo-vuttamisesta viranomaisen henkilörekisteristä säädetään julkisuuslain 16 §:n 3 momentissa, minkä vuoksi valiokunta ehdottaa momentin toista virkettä poistettavaksi. Valiokunta on teh-nyt vastaavan muutoksen momentin muotoiluun.

22 §. Vaitiolovelvollisuus. Julkisuuslain 23 §:ssä säädetään vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta ja 24 §:ssä salassapidos-ta. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että pykä-län 1 momentti muotoillaan viittaussäännöksenä julkisuuslakiin. Valiokunta on muotoillut mo-mentin vastaavasti uudelleen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintä-valiokunta ehdottaa,

että 2. ja 3. lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena, paitsi 18 ja 22 § muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

18 §

Rekisteritietojen käyttäminen ja säilytysaika

Rekisterinpitäjä saa käyttää rekisterin tietoja kelpoisuustodistusten antamiseen ja peruuttami-

seen sekä kelpoisuuksien valvontaan ja muuhun kelpoisuusasioiden käsittelyyn. (Poist.)
(2 mom. kuten HE)

22 §

Vaitiolovelvollisuus

Asiakirjasalaisuudesta, vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta on voimassa mitä laissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) säädetään.
(2 mom. kuten HE)

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 2004

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Markku Laukkanen /kesk
vpj. Matti Kangas /vas
jäs. Mikko Alatalo /kesk
Leena Harkimo /kok
Saara Karhu /sd
Marjukka Karttunen /kok
Inkeri Kerola /kesk
Risto Kuisma /sd
Reino Ojala /sd

Erkki Pulliainen /vihr
Pertti Salovaara /kesk
Arto Seppälä /sd
Timo Seppälä /kok
Harry Wallin /sd
Lasse Virén /kok
Raimo Vistbacka /ps
vjäs. Reijo Paajanen /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker.